

י"ז כסלו תשע"ה
09/12/2014
2014-0002-675

חוזר מנכ"ל מיוחד
מס' 69

לכבוד
ראשי רשויות מקומיות
מנהלי מחלקות לשירותים חברתיים
מסגרות המפוקחות ע"י המשרד

שלום רב,

הנדון: נוהל דיווח ויידוע במקרי "אורות אדומים" (א.א) ולאחר אירוע

מעת לעת מתרחשים אירועים בעלי סכנה ממשית לחייו של אדם כלפי עצמו ו/או כלפי בן משפחתו או אדם אחר. בכלל זה, מתרחשים אירועי קיצון, כגון: מוות, התאבדות, רצח והריגה (המתה) או פגיעה חמורה. עובדי משרד הרווחה והשירותים החברתיים נדרשים לנקיטת אמצעים מידיים, ככל שניתן, למניעת תוצאה טרגית.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים הכין נוהל המתייחס לאירועים המוזכרים לעיל. הנוהל מפרט וקובע את דרכי הדיווח וההתערבות הנדרשים על ידי שירותי הרווחה, ובכללן המחלקות לשירותים חברתיים, מסגרות בקהילה, מסגרות חוץ ביתיות ויחידות של המשרד לטיפול ישיר, במקרי קיצון אלה.

להלן הנוהל המפורט.

בברכה,

יוסי סילמן
המנהל הכללי

העתק: מר שלמה דולברג, מנכ"ל מרכז השלטון המקומי
מר ישראל נדיבי, מנכ"ל מרכז המועצות האזוריות
גב' איריס פלורנטיין, סמנכ"לית בכירה מנהלת אגף שירותים חברתיים

**נוהל דיווח ויידוע במקרי "אורות אדומים" (א.א.)
ולאחר אירוע קיצון כגון:
מוות, התאבדות, רצח והריגה (המתה)
או פגיעה חמורה**

כסלו תשע"ה
דצמבר 2014

נוהל דיווח ויידוע במקרי "אורות אדומים" (א.א.) ולאחר אירוע קיצון כגון: מוות, התאבדות, רצח והריגה (המתה) או פגיעה חמורה

א. מטרת הנוהל

1. לקבוע את דרכי הדיווח וההתערבות הנדרשים על ידי שירותי הרווחה: המחלקות לשירותים חברתיים, מסגרות בקהילה, מסגרות חוץ ביתיות, יחידות של המשרד לטיפול ישיר (יחידות הסיוע, שרות המבחן וכו'), במקרים בהם קיימת סכנה מיידית וממשית לחייו של אדם כלפי עצמו או כלפי בן משפחתו, ונדרשת נקיטת אמצעים מידיים ככל שניתן למניעת תוצאה טרגית.

2. לקבוע את דרכי הדיווח וההתערבות של שירותי הרווחה, לאחר אירוע מוות, רצח, ההתאבדות, הריגה (המתה) או פגיעה חמורה, בין אם התרחש בתוך המשפחה ובין אם מחוצה לה.

ב. כללי

1. יודגש כי נוהל זה אינו מחליף את דרכי ההתערבות והטיפול הקיימים במקרים המובאים לעיל, אלא נוסף להם.

2. אירועים המתרחשים בקהילה (במחלקות לשירותים חברתיים או מסגרות בקהילה) ידווחו בראש ובראשונה למנהל המחוז במשרד הרווחה והשירותים החברתיים, מסגרות בקהילה ידווחו במקביל למנהל המחלקה לשירותים חברתיים ברשות בה מצויה המסגרת. אירועים המתרחשים במסגרות חוץ ביתיות וביחידות הנותנות טיפול ישיר ע"י המשרד ידווחו בראש ובראשונה למנהל האגף ו/או השרות במשרד הרווחה והשירותים החברתיים.

3. הובלת הטיפול באירוע ייעשה ע"י מנהל המחוז או מנהל האגף בהתאם לחלוקה שצוינה בסעיף ב.2 לעיל ועדכון מנהל האגף או המחוז בהתאמה ככל שיידרש.

ג. הגדרות

1. אירוע "אורות אדומים" – מקרה בהם העו"ס, על פי המידע העומד לרשותו, מעריך כי קיימת או עלולה להתקיים, סכנה ממשית לחייו של אדם כלפי עצמו ו/או כלפי בן משפחתו ו/או כלפי אדם אחר. ("כלפי אדם אחר" – במסגרת החוק למניעת פשע – חלה חובת דיווח למשטרה כאשר יש איום לפגיעה בחיי אדם)

אירוע בו מתקיימים אחד או יותר מהמצבים הבאים:

א. אירוע שאין לו פתרון במסגרת המענים הקיימים.

ב. אירוע, שלשם מניעתו, יש צורך במעורבות או בהתערבות של מערכות נוספות, כגון: משטרה, פסיכיאטר מחוזי וכדומה.

ג. אירוע בו נדרשת מעורבותו של גורם בעל סמכות גבוהה מזו של העו"ס המטפל או של המחלקה או המסגרת ברמה המקומית.

2. מנהל אגף – מנהל האגף האחראי לנושא במטה המשרד.

3. מנהל השירות – מנהל השירות האחראי לנושא.

4. מנהל מחוז – מנהל המחוז שבתחום פיקוחו האירוע.

5. מפקח מחוזי – מפקח האחראי לנושא במחוז.

ד. דרכי הפעולה

1. הנחיות למקרים בהם קיימת סכנת חיים ממשית "אורות אדומים"

1.1 אירוע בקהילה

א. עו"ס בשרותי הרווחה, אשר על פי המידע והכלים המקצועיים העומדים לרשותו. מעריך כי נשקפת סכנה ממשית לחייו של אדם אשר בטיפולו, ממנו או מקרב בני משפחתו, יערב באופן מיידי את הממונה הישיר שלו ומנהל המחלקה לשירותים חברתיים או המסגרת, והם יפעלו בהתאם לכלים העומדים לרשותם: חוקים, תקנות, הוראות תע"ס, תדריכים, נהלים והסדרים.

ב. מנהל המחלקה ו/או מנהל המסגרת בקהילה, יבצע הערכת מצב מיידי בהתאם למידע ולפעולות שננקטו, יקיים, על פי שיקול דעתו היועצות עם המפקח המחוזי אם העריך כי אכן קיימת סכנה ממשית, ידווח מיידי על המקרה לגורמים הרלבנטיים כגון: משטרת ישראל, משרד הבריאות – פסיכיאטר מחוזי, וידווח למנהל המחוז במשרד ולמפקח המחוזי, תוך הצגת הפעולות שננקטו, כאשר הדיווח הינו של המסגרת בקהילה, ידווח מנהל המסגרת בקהילה לגורם המשים במחלקה לשירותים חברתיים.

1.2 אירוע במסגרת חוץ ביתית

כאשר המקרה מצוי במסגרת חוץ ביתית, מנהל המסגרת החוץ ביתית, לאחר שקיים הערכת מצב והתייעצויות, כפי שמפורט בסעיף 1.1 ב' לעיל, ידווח למנהל האגף או השרות ולמפקח המחוזי בשירות על אוכלוסיית היעד בהתאמה וכן ידווח מנהל המסגרת החוץ ביתית לגורם המשים.

1.3 אירוע ביחידות המשרד

כאשר המקרה מטופל ביחידות הטיפול השירות של המשרד, הגורם המקצועי ידווח לממונה המחוזי בשרות ולמנהל האגף.

1.4 במקביל לאמור לעיל, המפקח המחוזי, באם מעורב או מיועד, יעדכן את מנהל המחוז ו/או את מנהל האגף/השירות הנוגע בדבר תוך התייעצות לגבי המשך הטיפול באירוע.

1.5 הדיווח הראשוני לגורמי המשרד יעשה בכל אמצעי התקשורת האפשריים ובלבד שניתן יהיה לדווח מוקדם ככל האפשר על האירוע. אם ניתן, הדיווח יכתב על גבי טופס דיווח "אורות אדומים" (ראה נספח מס' 1 א' – לאירוע קהילה, נספח 1 ב' לאירוע במסגרת חוץ ביתית).

1.6 מנהל המחוז/ מנהל האגף או מי מטעמם, יבצע הערכת מצב, ובהתאם לה – ינחה את מנהל המחלקה לשירותים חברתיים או מנהל המסגרת החוץ ביתית, באם נדרשות פעולות נוספות, תוך הסתייעות בגורמים המקצועיים הרלבנטיים במחוז או בשרות, וידווח מיידית ככל האפשר, אודות המקרה ואודות ההתערבות של המחלקה או המסגרת בו, למנכ"ל המשרד או מי מטעמו, ולמנהל האגף או מנהל המחוז.

1.7 מנכ"ל המשרד, בהתאם למידע שיעמוד לרשותו, תוך הסתייעות בגורמים המקצועיים העומדים לרשותו באגף או בשרות, ינחה את המחוז או האגף לגבי המשך הטיפול במקרה, על פי הצורך.

1.8 המשך מעקב

א. תוך 48 שעות מתחילת הטיפול באירוע, מנהל המחלקה לשירותים חברתיים / מנהל המסגרת יגיש למנהל המחוז או מנהל האגף דו"ח ראשוני, תוך פירוט הפעולות שננקטו.

ב. עם סיום הטיפול באירוע, ולא יאוחר משבועיים מתום האירוע, מנהל המחלקה/ המסגרת יעביר סיכום האירוע למנהל המחוז או למנהל האגף.

ג. מנהל המחוז ו/או מנהל האגף יחליט בתאום עם מנכ"ל המשרד ובשיתוף מנהל המחלקה לשירותים חברתיים או המסגרת, באם לקיים דיון מסוג תחכים (תחכים מוגדר כהליך למידה יזום, עקבי ושיטתי, להבנה של פעולות מקצועיות, פענוח משמעויותיהן, הסקת מסקנות ולקחים, ניסוח תובנות, הטמעתן ויישומן בפעולות העתידית. מטרת ההליך למנוע כשלים באמצעות למידה מניסיונם של אחרים, לשחזר הצלחות ולשמור על ביצועים טובים לאורך זמן" – מתוך הצעת תדריך לביצוע תחקיר מוקרי, נובמבר 2013). ומי המשתתפים בו, בהתאם למקרה – לחומרתו ועוצמתו, על פי נוהל לביצוע דיון תחכים של המשרד (ראה בנספח 2).

ד. דיון תחכים יתקיים תוך חודש ימים מסיום האירוע ומסקנותיו יועברו למנכ"ל המשרד ולמנהל האגף או למנהל המחוז.

ה. בסוף שנת עבודה תוגש טבלת ריכוז דיווחים על יישום המלצות התחכים (סעיף 3 בתחכים)

2. הנחיות דיווח והתערבות במקרי רצח והריגה (המתה), התאבדות או פגיעה חמורה במקרים בהם מתרחש אירוע קיצון כגון: רצח, הריגה או התאבדות או פגיעה חמורה, בקרב אוכלוסיית היעד של שרותי הרווחה ו/או בהקשר לטיפול של שרותי הרווחה, יש לפעול על פי ההנחיות הבאות:

- 2.1 מנהל המחלקה לשירותים חברתיים (להלן מנהל המחלקה) או מנהל המסגרת, ידווח מיידית (ככל האפשר) למנהל המחוז או למנהל האגף המקצועי הרלבנטי (בהתאם לסעיף ב.2.) ככל שידועים לו פרטים בשלב זה, ויתפנה להמשיך ולטפל באירוע.
- 2.2 עם קבלת ההודעה הראשונית אודות האירוע, מנהל המחוז או מנהל האגף המקצועי ידווח למנכ"ל המשרד (באופן ישיר ו/או באמצעות עוזריו) ולמנהל המחוז/האגף/השרות הרלבנטי. המנכ"ל או מי מטעמו, ידווח ללשכת השר ולדוברות.
- 2.3 השר ו/או המנכ"ל או מי מטעמם על פי שיקול דעתם, יבחנו הגעה לשטח האירוע, בתאום עם מנהל המחוז ו/או מנהל האגף.
- 2.4 מנהל המחוז/מנהל האגף או נציגיהם, יגיע תוך 24 שעות למפגש עם הגורמים המקצועיים בשטח, בהתאם לצרכים.
- 2.5 מנהל המחלקה/המסגרת יעביר דיווח ראשוני כתוב תוך 48 שעות אודות האירוע והפעולות הננקטות לאור תוצאותיו. מנהל המחוז או מנהל האגף יעביר את הדיווח למנכ"ל המשרד. מנהל מסגרת יעביר דיווח לגורם המשים במחלקה לשירותים חברתיים.
- 2.6 מנהל המחוז או מנהל האגף המקצועי יתכללו את תוכנית הסיוע/הליווי למנהל המחלקה/המסגרת.
- 2.7 ככל שיידרש לכך, בטיפול באירוע בטווח המיידי והארוך, זאת תוך הסתייעות בשירותים במחוז או באגף. בסמוך למועד אירוע, ינחה מנהל המחוז או מנהל האגף או מי מטעמם, את מנהל המחלקה / המסגרת, בדבר הסיוע לנפגעי עבירות המתה (נספח מס' 3 – חוזר מנכ"ל מיוחד סיוע לנפגעי המתה).
- 2.8 במקרה רצח בהם נותרים ילדים קטינים, יש לוודא פעולת המחלקה על פי נוהל התערבות ביתומים משני ההורים כתוצאה מאירוע טראומטי. (נספח מס' 4).
- 2.9 במקרה של רצח במשפחה, יש להודיע למוסד לביטוח הלאומי על יתומים עקב רצח במשפחה. את המידע יש להפנות אל מנהלת המחלקה לנפגעי עבודה בביטוח לאומי (המטפלת גם בתחום אלימות במשפחה). יתומים אלו זכאים לגמלת ביטוח לאומי בהתאם לחוק התגמולים (נספח 5). ויש לפעול ולסייע בידי הקטינים באמצעות האפוטרופוס לממש את זכאותם.
- 2.10 מנהל המחלקה/ המסגרת יעביר תוך שבועיים סיכום טיפול באירוע למנהל המחוז או מנהל האגף בהתאם. מנהל המחוז/האגף יעביר את הדיווח למנכ"ל המשרד.

סיכום הטיפול יכלול:

- * רקע ומידע על המקרה ועל הטיפול בו טרום האירוע
- * תמונת המצב לאחר האירוע
- * הפעולות שננקטו והצרכים שעולים.

2.11 מנכ"ל המשרד יחליט האם יש צורך בעריכת תחכים והאם הוא ייעשה ברמת המחוז, האגף או בראשותו. במקרה של תחכים, הוא ייערך כחודש לאחר האירוע.

2.12 במקרה רצח של אישה בידי בן זוגה, יש לפעול על פי הנוהל הקיים, לפיו דיון התחכים יתבצע בפורום הרכזים של הוועדה הבינמשרדית לבדיקת מקרי רצח נשים (בהתאם להחלטת ממשלה מס' 1820 משנת 2004) (נספח מס' 6 – "טופס דיווח על רצח אישה בידי בן זוגה לוועדה הבינמשרדית"). סיכום התחכים יועבר למנכ"ל, מנהל האגף ולמנהל המחוז.

2.13 במקרה רצח קטינים, יש לפעול על פי הנוהל הקיים לבדיקת רצח קטינים (נספח מס' 7)

2.14 כל הדיווחים יתועדו בתיק המשפחה או הפרט לפי העניין.

רשימת נספחים:

- 1א' טופס דיווח למנהל המחוז על אירוע "אורות אדומים" בקהילה
- 1ב' טופס דיווח למנהל האגף המקצועי על אירוע אורות אדומים במסגרת חוץ ביתית
2. נוהל לביצוע דיון תחכים
3. חוזר מנכ"ל מיוחד מס' 20 "סיוע לנפגעי עבירות המתה"
4. נוהל התערבות ביתומים משני ההורים כתוצאה מאירוע טראומטי
5. חוק התגמולים לילדים שהתייתמו על רק רצח במשפחה
6. נוהל הפעלת ועדת בדיקה לאירוע של רצח ילדים בידי הוריהם
7. טופס דיווח על רצח אישה בידי בן זוגה לוועדה הבינמשרדית לבדיקת מקרי רצח

נספח 1 א'

טופס דיווח "אורות אדומים" למנהל מחוז: _____ תאריך: ____/____/____ שעה: ____:____

מאת:	שם מנהל המש"ח/סגן	שם מקום העבודה	_____
	טלפון במשרד		_____
	טלפון נייד		_____
	פקס במשרד		_____
	כתובת דוא"ל	רשות מקומית	_____
		ישוב	_____
		רחוב	_____

שותף הכרחי: חובה לציין שמות	עו"ס המשפחה	תחנת משטרת ישראל ב- שם השוטר הפסכיאטר המחוזי ד"ר _____	_____
	מדר"צ		_____
	עו"ס לחוק הנוער		_____
	עו"ס לסדרי דין		_____
	עו"ס לחוק החוסים		_____
	אחר (ציין תפקיד)		_____

הדיווח על:	שם פרטי	איש קשר נוסף למשפחה:	_____	
	שם משפחה		שם פרטי	_____
	מס' זהות		שם משפחה	_____
	רחוב		רחוב	_____
	ישוב		ישוב	_____
	רשות מקומית		רשות מקומית	_____
	טלפון בבית		טלפון בבית	_____
	טלפון נייד		טלפון נייד	_____

תאור המצב:

כולל מידת _____

שיתוף הפעולה _____

של המשפחה _____

הנימוקים להכרזה על "אורות אדומים":

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

הפעולות שבוצעו:
למשל -
תוכנית ההגנה שנבנתה

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

תוכנית פעולה ותאריכי יעד:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

חתימה:

נספח ב'1

טופס דיווח "אורות אדומים" למנהל האגף*: _____ תאריך: ____/____/____ שעה: ____:____:____
* במסגרות חוץ ביתיות

	שם מקום העבודה רחוב ישוב עמותה / ארגון		שם מנהל המסגרת	מאת:
			טלפון במשרד	
			טלפון נייד	
			פקס במשרד	
			כתובת דוא"ל	

שותף הכרחי:
חובה לציין שמות

	תחנת משטרת ישראל ב- שם השוטר הפסכיאטר המחוזי מפקח מחוזי (ציין שם ושרות) עו"ס מחוזי לחוק - ציין איזה קב"ט המשרד מפקח ארצי אחר (ציין תפקיד)		המחלקה לשירותים חברתיים	עו"ס המשפחה במחלקה לשירותים חברתיים
			עו"ס לחוק הנוער	עו"ס לסדרי דין
			עו"ס לחוק החוסים	אחר (ציין תפקיד)
			אחר (ציין תפקיד)	אחר (ציין תפקיד)

	איש קשר נוסף למשפחה: שם פרטי שם משפחה רחוב ישוב רשות מקומית טלפון בבית טלפון נייד		שם פרטי	הדיווח על:
			שם משפחה	
			מס' זהות	
			רחוב	
			ישוב	
			רשות מקומית	
			טלפון בבית	

* במקרים בהם הדיווח הוא על ארוע חריג במסגרת יש למלא את פרטי הארוע למטה ולציין שם איש קשר

תאור המצב:

	כולל מידת
	שיתוף הפעולה
	של המשפחה

הנימוקים להכרזה על "אורות אדומים":

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

הפעולות שבוצעו:

למשל -
תוכנית ההגנה שנבנתה

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

תוכנית פעולה ותאריכי יעד:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

חתימה:

תדריך לעריכת תחכים

הגדרות ותהליך העבודה:

תחכים – תחקיר מוקיר הוא תהליך למידה יזום, עקבי ושיטתי להבנה של פעולות מקצועיות, פענוח משמעויותיהן, הסקת מסקנות ולקחים, (לקח – הסקת מסקנה ליישום בנוגע לאירוע הנבדק) ניסוח תובנות, (תובנה – פריט ידע שעונה על אחד או יותר מהקריטריונים האלה: יכול לשמש אחרים, ידע שיש לו ערך מוסף ושאינו ברור מאליו, ידע שניתן להכליל לתהליכי רוחב). הטמעתן ויישומן בפעילות העתידית. מטרת התהליך למנוע חזרה על כשלים באמצעות למידה מניסיונם של אחרים, ובמקביל לשחזר הצלחות ולשמור על ביצועים טובים לאורך זמן.

שלבי התהליך לביצוע התחכים:

- * החלטה על ביצוע תחכים לאחר אירוע. (תחכים ייערך במקרים של אירוע עם נפגעים, אירועי "כמעט נפגע", אירוע חריג שאינו בעיסוק השוטף, פרויקט חדשני אחרי שנתיים התנסות ולפני הארכתו וביסוסו).
- * הגדרת האירוע הנבדק.
- * מינוי צוות לניתוח האירוע.
- (למעט מקרים חריגים ביותר, את התחכים יערכו גורמים פנימיים ביחידה / באגף שבו קרה האירוע. בצוות התחכים: יו"ר (בדרך כלל מנהל\ת המחלקה \ היחידה), היו"ר ימונה בידי מנהל מחוז / מנהל אגף; נציג חיצוני למחלקה \ ליחידה שבה אירע האירוע; חבר צוות ממחלקה אחרת).
- * קביעת מועד עריכת התחכים קרוב ככל האפשר למועד התרחשות האירוע.
- * איסוף נתונים, (אם בשלב איסוף הנתונים יגלה הצוות חשד לפלילים, יש לעצור ולדווח ללשכה המשפטית / למשטרה). עובדות ומשוב מהמעורבים, בתוך כדי שאילת השאלות: מה קרה בפועל? מה רצית שיהיה? מהו הפער בין מה שרצו שיקרה לבין מה שקרה? מה הן הסיבות לפער? מה עלינו לעשות בעתיד? (מצורף טופס מובנה – 1)
- * סיכום בכתב של ניתוח האירוע, כולל הפקת לקחים, בתוך שלושה שבועות מתאריך האירוע.
- * דיון על ניתוח האירוע בנוכחות ההנהלה (אגף, מחלקה, יחידה) בתוך שלושה שבועות מקבלת התחכים. (מצורף טופס מובנה – 2)
- * כתיבת התחכים (ניתוח האירוע, תובנות ולקחים) והפצתו בארגון לדרגי ניהול.
- * הפצת תמצית התחכים (תיאור תמציתי של האירוע, לקחים ותובנות) לסגל בכיר בהקפדה על שמירת הסודיות.
- * איסוף לקחי תובנות התחכים ויישומם בארגון.

תוצאות התחכים עבור הארגון

- * הגברת יכולתו של הארגון לבדוק תהליכי עבודה, להבין תופעות החוזרות על עצמן ולהפיק לקחים מהן: מה חוזר על עצמו ומהווה "תופעה"? מה קשור לבעיות אופייניות של הארגון? מה הפרט היה צריך כדי לנהוג אחרת באותו אירוע? ומה הארגון צריך כדי לנהוג אחרת באירועים הבאים.
- * שיפור היכולת של הארגון להגדיר את התמונת העיקריות המטרידות אותו, להבנות ידע מערכתית בסוגיות לבה שהן בתחומי הפעילות שלו.
- * שימור תובנות במאגר ("בנק תובנות ממוחשב") לטובת המערכת כולה.

- * יצירת שינוי מתמשך שיטתי ומובנה בארגון במגמה לשפר את הפעילויות שלו ולשדרג אותו.
 - * הטמעה של למידה מתמשכת בהווה הארגונית.
 - * מתן הוקרה לאירועי העבר כדרך לבניית העתיד בארגון.
 - * שיתוף העובדים בתהליך השינוי ובעיצוב עתיד הארגון.
 - * פיתוח מטה-חשיבה על תהליכים בארגון.
- (מטה חשיבה – שימוש בידע חדש או בידע קיים, וארגון מחדש או חיבור בין רעיונות ומציאת קשרים חדשים בין מושגים. מטרתם למצוא פתרונות למצבים מורכבים. Lewis & Smith, 1993)

הצעה למיסוד התהליך במשרד הרווחה והשירותים החברתיים

- * יש לקבל החלטה על עיגון הגישה במשרד.
 - * יש לבנות כלים ממוחשבים לתיעוד, לאיסוף נתונים לצורך בניית תחכימים ולהפצת דוחות סיכום.
 - * יש למסד מבנים ארגוניים לעריכת תחכימים במטה המשרד, במחוזות וביחידות הקו של המשרד.
(ייבחנו אפשרויות הפצה באמצעות חוזר מנכ"ל, שינוי תע"ס, תיקוני חקיקה ועוד)
 - * יש לאתר סוגיות לעריכת תחכים בכל מסגרת.
 - * יש לבנות מערכת מידע ממוחשבת ודינמית שתאפשר להעלות תובנות ומשובים.
 - * יש למסד תהליכי תרגום המסקנות מן התחכימים לנהלים.
 - * יש למסד תהליכי בקרה על יישום לקחי התחכים.
- מיסוד תהליך כזה יאפשר הבנה טובה יותר של התנהלות המערכת, צמצום אירועי כשל והגברת היכולת של בכירים במשרד לזהות תופעות, לפתח תובנות מכלילות ולפיכך גם להציע דרכי התנהלות טובות יותר. תמיכה ממוחשבת בכל המהלך תיעל את העבודה, ואף תאפשר זיהוי מגמות לפני התרחשות אירועי כשל נוספים.

דוגמאות לתובנות

- התובנות שלהלן עלו מניתוח אירועים בזמן האחרון:
1. עידוד יזמות: מוצע לאתר ולטפח פעולות מקצועיות יזומות במקום להשקיע בפעולות שהן תגובה לאירועים.
 2. תיעוד ממוקד: מוצע לפתח טפסים לתיעוד על פי נושא/תחום: סיכום ביקור, הכנת פרויקט, סיכום פרויקט, סיכום התערבות, כך שנתונים משמעותיים כמו תאריך, שם המבצע/אחראי יהיו תמיד במסמך.
 3. הגדרת סיכון גבוה: קביעת קריטריונים פנים-אגפיים/ שירותיים להגדרת סיכון גבוה, וקביעת קריטריונים להגדרת "יציאה ממצב סיכון".
 4. למידת נושא הטיפול בגברים והכנסת מודולה בנושא לקורסי הכשרה בבית הספר המרכזי.
 5. קביעת קריטריונים להגדרת תהליך גירוש המסכן את הילדים ואת המעורבים בו.

1. דו"ח תחכים

תאריך ביצוע _____ שעה _____

*יש להמנע מציון שמות מטופלים ופרטיהם

שם האירוע:

תאריך ושעת התרחשות האירוע:

מקום התרחשות:

מעורבים באירוע באופן ישיר*:

מעורבים באירוע באופן עקיף*:

פירוט חברי הצוות:

תפקיד בצוות	שם ושם משפחה	תפקיד בפועל	שם היחידב/אגף/תחום
יו"ר			
נציג חיצוני			
חבר ממחלקה / מיחידה אחרת			

תאור תהליך איסוף הנתונים:

יש לציין מי השתתף (שמות ותפקידים), מהיכן נאספו נתונים, איזה סוג של נתונים הובאו לצוות, אילו נתונים חסרו לצוות, מדוע וכדומה (אפשר לצרף מסמכים):

מצב מצוי

תאור הרקע והשתלשלות האירוע: יש לציין רצף כרונולוגי של ראיות ונתונים שאין חילוקי דעות בנוגע אליהם, אשר היו ידועים לפני האירוע וקשורים לאירוע. יש להציג עובדות הקשורות לאנשים, לפעולות שננקטו, לאמצעים, לסביבה, לתנאי הניהול ולאירועים דומים בעבר:

עובדות ונתונים הקשורים לאירוע ונדעו בדיעבד

תאור מצב רצוי

מה הן תוצאות רצויות בהתערבות במקרה כזה: יש לציין מה התוצאות החיוביות המצופות מהתערבות במקרה כזה לאור נסיון העבר, כללי המשרד ונהליו – יש להדגיש את הפערים בין המצוי לרצוי:

מה הן התשומות והתפוקות אשר בהן השתמשו בניהול ההתערבות:

מה הן האלטרנטיבות להתערבות ששקל אותן הצוות:
יש לציין מדוע נבחרה האלטרנטיבה שנבחרה בסופו של דבר

נקודות החוזק בהתערבות:

נקודות החולשה בהתערבות:

במילוי הטופס חשוב לכלול את כל הגורמים, התנאים והנסיבות הקשורים בתפקוד האנשים המעורבים באירוע, הישירים ושאינם ישירים, אשר השפיעו על נסיבות התרחשותו; לכל האמצעים והכלים ששימשו בתהליך. יש לציין אם אירע כשל כלשהו בבחירת האמצעים שהשתמשו בהם העובדים ובאופן השימוש בהם.

אילו כלים ואמצעים היו מסייעים? מהם הגורמים והנסיבות אשר קיומם אינו תלוי בעובד ויש בהם סיכון? מה בתנאי הסביבה תרם להתרחשות? אילו תנאי סביבה טובים יותר היו מביאים לפעילות טובה יותר באירוע (לשיפור תוצאות האירוע)? מה אפשר לעשות כדי לממש את המצב הטוב ביותר?

שאלות בדיעבד לצוות

1. האם הייתם נוהגים אחרת? במה?

2. אלו נתונים נוספים היו דרושים לכם? אילו שאלות נוספות הייתם שואלים?

3. מה היה יכול לשנות את ההחלטות שלכם?

4. מה נודע לכם בדיעבד שהיה מועיל אילו נודע קודם?

המלצות צוות הבדיקה

1.

2.

3.

4.

הערות נוספות:

שם חבר הצוות	תפקיד	חתימה
1. יו"ר –		

2. דו"ח סיכום דיון: תחכים

תאריך הדיון _____

שם האירוע _____

סיכום תמציתי של הדיון:

סיכום המסקנות מהאירוע וההחלטות בעקבותיו:

מספר החלטה	ההחלטה	שם ותפקיד אחראי על יישום ההחלטה	לוח"ז מוצע לביצוע	איש קשר לדיווח על יישום ההחלטה
1				
2				
3				
4				

משתתפי הדיון:

שם ושם משפחה	תפקיד	אגף/יחידה/תחום

3. טבלה לריכוז דיווחים על יישום המלצות תחכימים – סיכום שנת עבודה

שם היחידה _____ סיכום שנת _____
מגיש _____ תאריך _____

מספר המלצה	שם האירוע	אחראי על יישום המלצות התחכים	ההמלצות		
			פירוט ההמלצה	לוח לביצוע	אחראי

מעקב יישום

מספר המלצה	מידת היישום	גורמים מעכבי היישום	פעולות הנדרשות להמשך יישום	תאריך דיווח

נספח 3

א' כסלו תשע"ה
23/11/2014
2014-0002-638

**חוזר מנכ"ל מיוחד
מס' 68**

**לכבוד
ראשי רשויות מקומיות
מנהלי המחלקות לשירותים חברתיים
גזברי הרשויות המקומיות**

שלום רב,

הנדון: חוזר מנכ"ל מיוחד - סיוע למשפחות נפגעי עבירות המתה

ממשלת ישראל בישיבתה מיום 22/11/2009 החליטה להטיל על מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים הרמת מערך תמיכה טיפולית וסיוע למשפחות נפגעי עבירות המתה (רצח והריגה).

בחוזר זה מתעדכנים דרכי הפעולה של מערך התמיכה הטיפולית והסיוע למשפחות אלה והוא מחליף את חוזר מנכ"ל מיוחד מס' 20 מיום 14/12/2010.

משרד הרווחה והשירותים החברתיים והרשויות המקומיות, בשיתוף עם ארגונים ומשרדים נוספים, לקח על עצמו לטפל ביחידים ובמשפחות אשר חוו אובדן פתאומי נוכח עבירת המתה. המשרד רואה בשילוב הכוחות ובהפעלת המערך שליחות חברתית חשובה ומבורכת.

המערך כולל:

א. הפעלה ע"י הרשות המקומית:

הפעלת צוותי "הודעה מרה" ברשויות המקומיות והכשרתם לביצוע המשימה, ע"י משרדנו. צוות ההודעה המרה יהיה מורכב משוטר, נציג הרשות המקומית וכן מנציגי גורמים אחרים, כפי שיידרש בנסיבות העניין.

ב. הפעלה ע"י מרכז הסיוע:

1. מתן סל שירותים מיידי למילוי צרכיהם החיוניים של משפחות הנפגעות בסמוך לאירוע. העלות המקסימלית של הסל הינה כ- 5,000 ש"ח למשפחה.

2. הפעלת מרכזי סיוע למשפחות למיצוי זכויותיהם, מתן סל שירותים טיפוליים, שיקומיים, מתן סיוע וליווי משפטי בהליך הפלילי ובהליך האזרחי והפעלת קבוצות תמיכה.

התמיכה והסיוע יינתנו לתקופה שלא תעלה על 24 חודשים.

לפי החלטת הממשלה, ועדה בין-משרדית תקבע בסמוך לקרות האירוע, האם האירוע יכלל בקטגוריה של עבירות המתה. כאשר האירוע מוגדר ככזה ינקטו הפעילויות הבאות:

1) צוות "הודעה מרה" יגיע למשפחה להודיע על האירוע וימסור מידע על נסיבותיו ועל זכויות המשפחה לסיוע.

2) עובד סוציאלי מהמחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית יהיה בקשר ויבקר את המשפחה סמוך לאירוע ולהודעה, וימסור לה מידע על זכויותיה (בע"פ ובכתב), יאבחן את מצב המשפחה ויעמוד על צרכיה המידיים. בהמשך יסייע למשפחה ליצור קשר עם מרכז הסיוע ויעביר מידע למרכז הסיוע על הצרכים המידיים למשפחה ובכלל זה הוצאות ראשוניות מיידיות של המשפחה: הסעות אבלים, הוצאות קבורה, הוצאות ימי האבל והוצאות רפואיות חריגות ודחופות.

לגבי משפחות בהן יש יותר מבן משפחה אחד שהוכר כי מצא את מותו כתוצאה מעבירת המתה, המפקח הארצי על אובדן פתאומי ושכול במשרד הרווחה והשירותים החברתיים רשאי לאשר סכום הגבוה מ-5,000 ש"ח.

הסיוע הכספי הראשוני יכול להתבצע בתנאי שהבקשה לסיוע הוגשה עד 6 חודשים מיום אישור הזכאות.

3) לצורך מתן הסיוע מופעלים חמישה מרכזים ברשויות הבאות: חיפה, כפר כנא, ת"א, ירושלים ובאר שבע. לכל משפחה במרכז ימונה מנהל מקרה ותבנה תכנית טיפולית. כמו כן, יוצעו למשפחות הזכאיות (עפ"י זכאותם ועפ"י מבחן ההכנסות) סיוע ליווי משפטי הכולל: ליווי בהליך הפלילי וייצוג בהליכים האזרחיים הקשורים למותו של המנוח.

מרכז הסיוע יעמוד בקשר עם עו"ס המשפחה במחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית, יעדכן לגבי מצב המשפחה במהלך הטיפול ועם סיומו יוחלט במשותף לגבי המשך הסיוע.

4) במסגרת מרכזי הסיוע, יופעלו קבוצות תמיכה לבני המשפחות.

דרכי דיווח:

1) דיווח לגבי קריאות פתע עבור עו"ס המחלקה לשירותים חברתיים, יעשה על גבי טופס דיווח על יציאה לקריאת פתע לנושא עבירות המתה וטופס קליטת תשלומים חודשיים (טופס 100) ויועבר לראש ענף לכח אדם בתחום בכיר ארגון ומינהל ברשו"מ במחוז. המשרד יזכה את הרשויות המקומיות בגין ההוצאה בקובץ כח אדם ושכר עובדים, בהסתמך על הדיווח שהועבר.

2) הדיווח על סיוע בצרכים מידיים בסך של עד 5,000 ש"ח ייעשה על ידי מרכז הסיוע האזורי מידי חודש למפקח הארצי על אובדן פתאומי ושכול בשירות לרווחת הפרט והמשפחה ולהחזר מידי עפ"י קבלות (חשבוניות).

מימון

המימון מתקנה תקציבית "טיפול בנפגעי המתה", 23.10.20.26.96 במימון מלא של המשרד.

יוסי סילמן
המנהל הכללי

נוהל: יתומים משני ההורים כתוצאה מאירוע טראומטי

1. כללי

קטינים המתייתמים משני הוריהם באירוע טראומטי (כגון: פעולות איבה, תאונות דרכים, פגעי טבע, מלחמה), שיגרת חייהם משתנה באחת מקצה לקצה. הצורך במציאת מסגרת חיים קבועה לקטינים, עלול להוביל לחילוקי דעות בין המשפחות המורחבות או בין לבין גורמי הטיפול. עו"ס לחוק נוער יתערב כאשר מצב זה, יהיה בו כדי לגרום מצוקה, קשיים רגשיים ופגיעה בהתפתחות התקינה אצל הקטינים היתומים. עו"ס לחוק הנוער, כבעל סמכות, ימליץ על המסגרת המתאימה לקטינים, כזו היכולה להכיל אותם גם במצב של קונפליקט בין שתי משפחות מורחבות מעורבות. אם הערכת העו"ס לחוק הנוער וצוות המחלקה לשירותים חברתיים כי אף לא אחת מבין המשפחות המעורבות אינה מסוגלת להציע חלופה מתאימה לצרכי הקטינים, תיבחן אפשרות השמתם מחוץ למסגרת המשפחתית. נהל זה כאמור, מתייחס למצבי קונפליקט, או למצבי השמתם מחוץ למסגרת המשפחתית או למצבי אי ודאות, כאשר יש צורך בהגנה ראשונית על הקטינים. אם כי, הטיפול בדרך כלל הנו בידי העו"ס לענין סדרי דין.

2. מטרת הנוהל

- 2.1 קביעת תהליך עבודה לעו"ס לחוק הנדרש לסייע באירועים מסוג זה.
- 2.2 הגדרת תהליך קבלת החלטות לעו"ס לחוק בצוות רב מקצועי.

3. הבסיס החוקי

- 3.1 חוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך 1960.
- 3.2 חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962.
- 3.3 חוזר מנכ"ל משרד הרווחה והשירותים החברתיים מס' 147 בעניין: "תגמולים למשפחות הנספים בפעולות איבה".

4. אוכלוסיית היעד

קטינים אשר התייתמו באחת משני ההורים, וקטינים יתומים אשר יש חילוקי דעות לגבי סדור קבע עבורם.

5. התערבות עו"ס לחוק הנוער

- 5.1 עו"ס לחוק הנוער יקבל מידע עדכני מהגורמים המעורבים בטיפול במשפחה ובקטינים.
- 5.2 עו"ס לחוק הנוער יבחן את הצורך בהגנה זמנית או מתמשכת על הקטינים בהתאם לסמכויות המוקנות לו על פי חוק הנוער טיפול והשגחה התש"ך-1960.
- 5.3 עו"ס לחוק הנוער יוודא עם העו"ס המטפל במשפחה, הבאת עניין הקטינים לוועדה לתכנון טיפול והערכה לדיון בשאלת מעורבות על פי חוק הנוער, ישתתף, בוועדה, יחווה דעתו וימליץ המלצותיו להמשך טיפול.
- 5.4 המלצות הוועדה לתכנון טיפול והערכה יוגשו לבית משפט לנוער באמצעות בקשה להכרה בנזקקות וקביעת דרכי טיפול.
- 5.5 המלצות הוועדה צריכות להתייחס לצורך במינוי אפוטרופוס לקטינים בעל סמכויות בלעדיות לגוף

ורכוש, זאת באמצעות פניה של עו"ס לחוק לסדרי דין ליועץ המשפטי לצורך פניה לבית משפט לענייני משפחה:

- א. במידת האפשר יש לשקול מינוי אפוסטרופוס בעל סמכויות בלעדיות לגוף ורכוש.
- ב. במצבים בהם החלטה זו אינה אפשרית יש לשקול מינוי אפוסטרופוס ניטרלי מיידית לרכוש לפני החלטה על מינוי אפוסטרופוס קבוע לילדים.
- ג. לעיתים יש לשקול הפרדה קבועה בין אפוסטרופוס לרכוש לאפוסטרופוס לגוף.

6. עו"ס לחוק הנוער – מעקב והמשך טיפול

- 6.1 עו"ס לחוק הנוער יעקוב אחר מצב הילדים לאורך זמן ויבחן באמצעות הקשר עם הילדים את התאמת המסגרת בה הם חיים ולומדים.
- 6.2 עו"ס לחוק הנוער יסייע בקבלת החלטות בנוגע לקשר, טיבו ומידת תכיפותו עם כל מרכיבי המשפחה.
- 6.3 עו"ס לחוק יביא למעקב בוועדה לתכנון טיפול והערכה את עניינם של הקטינים מדי חצי שנה ובהתאם לצורך.

7. סיום טיפול על פי חוק הנוער

- 7.1 עו"ס לחוק הנוער יוודא כי מונה אפוסטרופוס לקטינים אשר דואג למילוי כל צרכיהם.
- 7.2 עו"ס לחוק הנוער יוודא כי הקטינים מטופלים ונמצאים בסידור של קבע.
- 7.3 עו"ס לחוק הנוער יביא את עניינם של הקטינים לדיון בוועדה לתכנון טיפול והערכה לבחון אפשרות סיום הליך על פי חוק הנוער טיפול והשגחה.

8. אחריות יישום

- 8.1 מנהל המחלקה לשירותים חברתיים במקום מגורי הקטינים בעת האירוע הטראומטי.
- 8.2 עו"ס לחוק הנוער ברשות המקומית.

9. אחריות לביצוע נוהל

- אחריות לביצוע נוהל זה הנה על עו"ס ראשית לחוק הנוער.

חוק התגמולים (ילד שנתייתם עקב מעשה אלימות במשפחה), התשנ"ה-1995

1. הגדרות (תיקון: תשנ"ח)

- בחוק זה –
- "הורה" – תושב לענין חוק הביטוח הלאומי שהוא הורה לילד;
- "חוק הביטוח הלאומי" – חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995;
- "המוסד" – כהגדרתו בחוק הביטוח הלאומי;
- "ילד" – כהגדרתו בסעיפים 1 ו-238 לחוק הביטוח הלאומי.

2. חזקת זכאי לתגמול

ילד שנתייתם, ופרקליט המדינה או מי שהוא מינה (להלן – פרקליט המדינה) קבע כי קיים יסוד סביר להניח שחיי ההורה קופחו בידי בן-זוגו, עקב ביצוע פשע (להלן – יתום), זכאי לתגמול חודשי.

3. תגמול ליתום (תיקון: תשנ"ח)

- (א) התגמול ליתום יהיה בשיעור הנקוב בסעיף 132(6) לחוק הביטוח הלאומי, ולענין זה יראו כ"קצבת נכות מעבודה שלמה" – סכום השווה ל-75% מהשכר הממוצע, המחושב לפי סעיף 2 לחוק הביטוח הלאומי, כפי שהיה בתוקף ביום שבו נפטר ההורה.
- (ב) על תגמול לפי חוק זה יחולו, בשינויים המחויבים, הוראות סעיפים 141, 142, 143, 392, 396 ו-397 וכן הוראות פרק י"ד לחוק הביטוח הלאומי.
- (ג) הותיר אחריו ההורה מספר יתומים ישלם המוסד, בעד כל אחד מהם חלק יחסי מהתגמול המגיע לכל היתומים לפי הוראות סעיף 132(6) לחוק הביטוח הלאומי.

4. אישור פרקליט המדינה

- (א) פרקליט המדינה יקבע אם קיים יסוד סביר להניח שחיי של הורה קופחו בידי בן זוגו עקב ביצוע פשע.
- (ב) פרקליט המדינה יתן החלטתו תוך חודש מהיום שבו הגיעה לידיה בקשה לאישור כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן החליט להאריך את התקופה, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

5. ערעור

- (א) קביעת פרקליט המדינה ניתנת לערעור לפני דין אזורי לעבודה כמשמעותו בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969 (להלן – בית דין אזורי לעבודה).
- (ב) לערעור כאמור בסעיף קטן (א) יצורפו נימוקי הערעור והוא יוגש בכתב תוך 30 ימים מהיום שבו הגיעה לידיעת המערער ההודעה על קביעת פרקליט המדינה.

6. סמכות ייחודית לבית הדין לעבודה

לבית דין אזורי לעבודה תהא סמכות ייחודית לדון בכל תביעה לתגמול לפי חוק זה או להחזר תגמול שניתן בטעות או שלא כדין.

7. תנאי מוקדם להגשת תביעה

קביעה של פרקליט המדינה או של בית הדין לעבודה כי קיים יסוד סביר להניח שבוצע פשע כאמור בסעיף 4(א), היא תנאי מוקדם לכל תביעה לפי חוק זה בפני המוסד.

8. תגמולים מאוצר המדינה

(א) תגמול לפי חוק זה יינתן מאוצר המדינה באמצעות המוסד.
(ב) אוצר המדינה ישפה את המוסד, על פי דרישתו, על כל הוצאה שהוציא למתן התגמול ועל החלק היחסי מההוצאות המנהליות של המוסד הנובע מביצוע חוק זה.

9. ביצוע ותקנות

שר העבודה והרווחה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו.

10. תחילה ותחולה (תיקון: תשנ"ח)

תחילתו של חוק זה ב-1 בחודש שלאחר פרסומו, והוא יחול גם על יתום שחיי הורו קופחו בתוך 18 החודשים שקדמו ליום התחילה, ובלבד שלא יינתן תגמול בעד תקופה שקדמה ליום התחילה.

1 ס"ח תשנ"ה, 376; תשנ"ח, 101, 321.

2 סעיפים 19 ו-20 לחוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), התשנ"ח-1998 (ס"ח תשנ"ח, 101) קובעים לגבי תיקון סעיפים 1 ו-3:

19. תחילה

תחילתו של חוק זה, בכפוף להוראות סעיף 20, ביום ז' בסיון התשנ"ח (1 ביוני 1998) (להלן – יום התחילה).

20. תחולה והוראת מעבר

(א) בסעיף זה –

"הדין הקודם" – הוראות החוק העיקרי והוראות החוקים המנויים בסעיפים 10 עד 18 לחוק זה, כנוסחם ערב יום התחילה;

"הדין החדש" – הוראות החוק העיקרי והוראות החוקים המנויים בסעיפים 10 עד 18 לחוק זה, כנוסחם בחוק זה;

"מועד הגשת התביעה" – המועד שבו הוגשה התביעה לתגמול למוסד או המועד שלפי סעיף 296(ג) לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, רואים אותו כמועד שבו הוגשה התביעה;

"תגמול" – גמלה, תשלום ותגמול שעל המוסד לשלם לזכאי לפי הוראות החוק העיקרי והחוקים המנויים בסעיפים 11 עד 18 לחוק זה;

"תגמול קודם" – תגמול שהחודש לתשלום, כהגדרתו בסעיף 297א לחוק העיקרי כנוסחו בחוק זה, חל לגביו לפני יום התחילה.

(ב) על תגמול ועל תגמול קודם שמועד הגשת התביעה לגביהם חל ביום התחילה או לאחריו, יחול הדין החדש.

(ג) על תגמול קודם, אשר שולם כולו או חלקו, לפני יום התחילה, ימשיך לחול הדין הקודם.

(ד) חל מועד הגשת התביעה לתגמול לפני יום התחילה, ולא שולם תגמול קודם לפני יום התחילה, ישולם התגמול

הקודם בסכום הגבוה מבין אלה:

(1) הסכום שהיה משתלם לפי הדין הקודם;

(2) הסכום שיש לשלמו לפי הדין החדש."

נוהל הפעלת ועדת בדיקה לאירוע של רצח ילדים בידי הוריהם

(child death review team מותם של ילדים נפגעי התעללות והזנחה)

1. כללי

נוהל זה בא להסדיר הקמת ועדת בדיקה לכל מקרה של רצח ילדים בידי הוריהם. בשנים האחרונות אנו עדים להתגברות אחת התופעות הקשות ביותר של רצח ילדים על ידי בן משפחה, לרוב על ידי אחד ההורים. המשפחה בה הילד אמור להיות מוגן מכל רע, וההורה המופקד לשמור על שלומו, בריאותו וחיינו של הילד, נוטל במו ידיו את חיינו.

אירועים קשים אלה מעוררים תחושות קשות בקרב הציבור ואנשי המקצוע, ומעלים שאלות רבות וקשות באשר לאופי התופעה, המידה שבה מערכת הרווחה מגיבה באופן ראוי ומזהה סימנים מוקדמים, ועל התוצאות הטרגיות של הטיפול בילדים המגיעים לידיעתם של שירותי הרווחה.

2. מטרות הנוהל

- 2.1 לשפר את מערך ההגנה וביטחונם של ילדים במשפחותיהם.
- 2.2 ללמוד מתוך האירועים ולהבין טוב יותר את הסיבות לרצח הילדים כדי שניתן יהיה לנסות למנוע מקרים דומים בעתיד.
- 2.3 לזהות מגמות או דפוסי התנהגות מתוך הממצאים.
- 2.4 להמליץ על שינויים במדיניות ובחקיקה לפי הצורך.
- 2.5 להתאים את הכשרת אנשי המקצוע ואת ההתערבות המקצועית בהגנה על ילדים.

3. אחריות

סמנכ"ל בכיר ומנהל האגף לשירותים אישיים וחברתיים / מנהל מחוז

4. הבסיס הנוהלי עליו מושתת נוהל זה:

נוהל "אורות אדומים" ונספח 4 בנוהל זה.

5. הנסיבות למינוי ועדת בדיקה

- 5.1 עם היוודע אירוע על חשד של רצח ילדים בידי הוריהם יש ליידע את אנשי המשרד: סמנכ"ל, יועץ משפטי, מנהל אגף, מנהל שירות ועו"ס ראשי לחוק הנוער.
- 5.2 יועבר דו"ח ראשוני תוך 24 שעות למנהל האגף ולמנהל השרות על הקטין ומשפחתו ע"י מנהל המחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית.
- 5.3 כאשר הקטין ומשפחתו מוכרים לשירותי הרווחה או מטופלים על ידה, או נמצא שהועבר דיווח עפ"י חוק העונשין לעו"ס חוק הנוער. אזי ימנה סמנכ"ל בכיר לשירותים אישיים וחברתיים, ועדת בדיקה מחוזית בתיאום עם המשטרה (חשוב להיוועץ עם המשטרה לגבי מינוי הוועדה כדי לא לפגוע בחקירת המשטרה).

6. חברי הוועדה

- 6.1 מנהל מחוז או סגנו – יו"ר
- 6.2 עו"ס מחוזי לחוק הנוער – שאינו מפקח על הרשות בה אירע האירוע.

6.3 עו"ד יועץ משפטי מהמחוז.

6.4 מפקח מחוזי ילד ונוער / משפחה. או שירות אחר רלוונטי, שאינם מפקחים על הרשות שבה אירע האירוע.

6.5 יו"ר הוועדה רשאי לבקש לצרף לוועדה איש מקצוע מומחה בתחום רפואי או אחר לכל מהלך הבדיקה או בחלקה.

7. סמכויות הוועדה ותפקידיה

7.1 קבלת המסמכים הרלוונטיים, תיק המשפחה במחלקה וכל הרישומים, דוחות והצהרות בכתב.

7.2 ראיון – גביית עדויות של כל עובדי המחלקה לשירותים חברתיים (זמינים לוועדה, יענו תשובות מלאות)

7.3 זימון עובדי הרשות בעלי תפקידים, חינוך, בריאות, משטרה שלהם מעורבות או מידע על המשפחה.
7.4 זימון מומחים על פי הצורך.

7.5 זימון בני המשפחה, או אחרים המבקשים להופיע בפני הוועדה ויש בידם לתרום להבנת האירוע.

7.6 בדיקת מידת מילוי הוראות ונהלים שפורסמו בהוראות התע"ס ונהלים שהועברו ע"י השירותים הרלוונטיים.

7.7 התארגנות המחלקה לשירותים חברתיים ופעילותה לאחר האירוע.

7.8 קבלת עמדת המשטרה בחקירה הפלילית.

8. מהלך פעילות הוועדה

8.1 קבלת המינוי, התכנסות ראשונה וקביעת דרכי העבודה ולוח הזמנים.

8.2 גיבוש הדו"ח ובכלל זה מסקנות והמלצות.

8.3 העברת הדו"ח תוך 45 ימי עבודה לממנה הוועדה.

8.4 ממנה הוועדה, יעביר הדו"ח להערות הגורמים המעורבים בפקוח, במטה המשרד ולהנהלת המחלקה לשירותים חברתיים.

8.5 העברת ההערות תוך 15 ימי עבודה ליו"ר הוועדה.

9. מבנה הדו"ח המסכם

הדו"ח המסכם יכלול את הפרטים הבאים:

9.1 תיאור האירוע, כפי שתואר ע"י העדים השונים, פרטים על המשפחה, היכרות עם השירותים למיניהם בהיסטוריה הטיפולית של המשפחה וכו'.

9.2 תהליך ההתערבות של שירותי הרווחה במשפחה.

9.3 וועדות והחלטות שהתקבלו במהלך ההתערבות.

9.4 מעורבות הפקוח ומתן ההדרכה לצוות המטפל.

9.5 תיאור דרכי הפעולה של הוועדה: תחקור עדים, בדיקת מסמכים, התייעצות עם מומחים ופגישות הוועדה.

9.6 מימצאים מסקנות. (כולל דיווח על קיום או על אי קיום הוראות ונהלים)

9.7 המלצות (ראה מטרות הוועדה)

9.8 תקציר האירוע, מסקנות והמלצות.

10. הפניית הדו"ח המסכם

10.1 הדו"ח המסכם יופנה אל מנהל האגף, החתום על המינוי, והוא יעבירו לבעלי התפקידים הבאים:

מנכ"ל

יועץ משפטי

מבקר המשרד

מנהל המחלקה לשירותים חברתיים ברשות המקומית

מנהלי השירותים הרלוונטיים לבדיקה

עו"ס ראשית לחוק הנוער

11. הפקת לקחים ויישום מסקנות

11.1 אחת המטרות המרכזיות של הקמת ועדות בדיקה היא הפקת לקחים ולמידה מהאירוע כדי למנוע מקרים דומים בעתיד.

11.2 צוות קבוע במשרד יהיה האחראי המרכזי על ניתוח ההמלצות והפקת לקחים.

11.3 עם גיבוש הדרך ליישום המסקנות יבחן הצוות פרסום ההמלצות לציבור, לתקשורת ולגופים הרלוונטיים במשרדים אחרים המטפלים ישירות בילדים.

11.4 הצוות ינהל מעקב אחר יישומן של המלצות אלה ע"י השירותים הרלוונטיים.

11.5 יקויימו ימי לימוד משותפים עם אנשי המקצוע מהמשרדים הרלוונטיים לטיפול בילדים ומשפחותיהם על הידע והנסיון שהצטבר מוועדות הבדיקה.

מדינת ישראל
משרד הרווחה והשירותים החברתיים

הוועדה הבין משרדית לאלימות במשפחה
פורום לבדיקת מקרי רצח נשים בידי בני זוגן

נספח 7

דיווח אודות רצח אשה בידי בן זוגה

תאריך הדיווח: _____

תאריך הרצח: _____

המחוז: _____

המחלקה לשירותים חברתיים: _____

שם העו"ס המדווח: _____

תפקיד העו"ס: _____

פרטים אודות האישה הנרצחת

שם פרטי ומשפחה: _____

שנת לידה: _____

מספר זהות: _____

ארץ מוצא: _____

שנת עליה: _____

תעסוקה (פרט: מקצוע, מקום עבודה, שנות עבודה): _____

מקורות הכנסה נוספים (קיצבאות וכד'): _____

האם הייתה מטופלת במחלקה לשירותים חברתיים? _____

פרט: _____

האם היתה מטופלת/מוכרת ע"י גורמי מקצוע אחרים: פרט _____

פרטים אודות בן הזוג החשוד ברצח

שם פרטי ומשפחה: _____

שנת לידה: _____

מספר זהות: _____

ארץ מוצא: _____

שנת עליה: _____

האם מטופל / מוכר למחלקה לשירותים חברתיים, פרט _____

האם היה מטופל/מוכר ע"י גורמי מקצוע אחרים, פרט _____

תעסוקה (פרט: מקצוע, מקום עבודה, שנות עבודה): _____

מעמד אישי כלפי הנרצחת (סמן ופרט):

☐ בעל

☐ בעל בנפרד

☐ גרוש

☐ חבר

☐ חבר לשעבר

☐ אחר

_____ האם מטופל, פרט ☐

פרטים אודות ילדי בני הזוג

מס' ילדים (ציינו אם משותפים) _____

גילאים _____

מסגרות חינוכיות בהם הם משולבים _____

מסגרות טיפוליות בהם הם משולבים או שולבו בעבר _____

פרטים חיוניים נוספים: _____

פרטים אודות הרצח ואחריו

מקום ומיקום הרצח _____
כלי הרצח _____
מועד הרצח _____
נוכחים נוספים בעת הרצח, פרט _____
האם היתה התאבדות אחרי הרצח, _____ או האם היה ניסיון התאבדות _____
האם היו מעורבים נוספים (נרצחים נוספים) _____
פרטים חיוניים נוספים _____

פרטים לאחר הרצח

התערבות המחלקה לאחר הרצח _____

אם יש קטינים, אנא ציינו מה נעשה עימם והיכן מתגוררים _____

הקשר של בני הזוג, לחוד או ביחד, לפני הרצח, עם מערכות ושירותים טיפוליים ואחרים ברשות המקומית: _____

לטופס זה יש לצרף דוח סוציאלי המתייחס לפרמטרים הבאים:

- * פרטים סוציאליים על המשפחה הגרעינית והמורחבת (באם רלוונטי).
- * הדינמיקה הבין אישית בתוך המשפחה – הסטוריה של אלימות במשפחה
- * מועדי פנייה למחלקה ודרכי ההתערבות שהוצעו ונעשו עם המשפחה.
- * מסגרות הגנה שהאישה שהתה בהם.
- * קשרים עם גורמים נוספים בקהילה, הן של גורמי הטיפול והן של המשפחה (מערכת הבריאות – פסיכיאטרית וכללית, משטרה ורשויות החוק, חינוך וכד').
- * הצעות להמשך הטיפול, בשאר חברי המשפחה, לאחר הארוע.
- * ציון הקשיים שעלו במהלך הטיפול (באם היו).